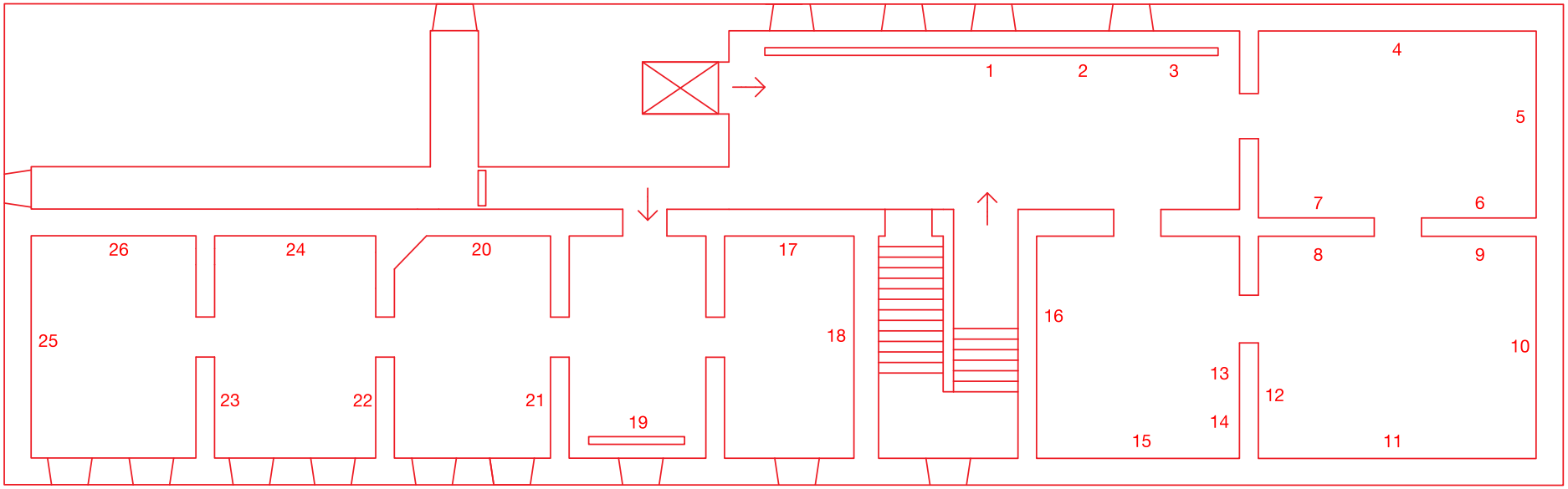

1 Overhead, 2022, akryl na plátne
2 Miznutie I., 2021, akryl na plátne
3 Miznutie II., 2021, akryl na plátne
4 Ilúzie, 2023, akryl na plátne
5 Coming Up for Air, 2025, akryl na plátne
6 Ilúzie VI., 2025, akryl na plátne
7 Undefined, 2025, akryl na plátne
8 Doomscrolling, 2022, akryl na plátne
9 Undefined, 2025, akryl na plátne
10 Ilúzie V., 2023, akryl na plátne
11 Step out, 2024, akryl na plátne
12 Safe, 2024, akryl na plátne,
dielo je majetkom Nadácie VÚB
13 Undefined, 2023, akryl na plátne
14 Tieseň, 2023, akryl na plátne
15 Ilúzie II., 2023, akryl na plátne
16 Undefined, 2023, akryl na plátne
17 Ničota, 2021, akryl na plátne
18 Prázdnota III., 2022, akryl na plátne
19 Distance, 2024, akryl a olej na plátne,
20 Apatia 01, 2018, akryl na plátne
21 Undefined, 2017, akryl na plátne
22 Overhead II., 2022, akryl na plátne
23 Burst, 2021, akryl na plátne
24 Apatia 07, 2022, akryl na plátne
25 Undefined, 2024, akryl na plátne
26 Prázdnota II., 2020, akryl na plátne

miroslav sandanus
—— coming up for air

Nadýchnuť sa (*Coming Up for Air*) je názov menej známeho románu Georgea Orwella o dezilúzii z moderného sveta, ktorý vznikol tesne pred vypuknutím druhej svetovej vojny v roku 1939. Autor v ňom cez postavu Georgea Bowlinga reflektuje, ako industrializácia, konzum a blížiaca sa vojna nekompromisne menia spoločnosť aj jednotlivca.

Výstava Miroslava Sandanusa sa pohybuje v podobnej atmosfére ovplyvnenej narastajúcimi spoločenskými a environmentálnymi krízami. Najnovšia séria veľkoformátových figurálnych malieb zobrazuje ľudí oblečených v priesvitných pršiplášťoch. Ak by sme sa na motív plášťa pozreli cez dejiny maliarstva, mohli by sme hovoriť o drapérii ako o dôležitom nielen estetickom ale aj významovom prvku. Podobne ako renesanční majstri študujúci vo svojich maľbách záhyby látky pre vyjadrenie pohybu a emócie s dôrazom na symbolický význam vznešenosti či duchovna, pristupuje autor k tejto tradícii špecifickým spôsobom. Hyperrealistickou maľbou zachytáva s precíznosťou každý odlesk lesklého materiálu, každé napnutie či zalomenie fólie na tele figúry. Nie je to však len technická virtuozita – plastový odev v obrazoch nadobúda zvláštnu, až znepokojivú prítomnosť. Francúzsky filozof Gilles Lipovetsky v *Hypermodernej dobe* opisuje spoločnosť, ktorá sa zriekla veľkých ideológií a nahrádza ich individuálnym konzumom, neustálym prispôsobovaním rýchlo sa meniacim podmienkam s ilúziou osobnej slobody. Obrazy Miroslava Sandanusa akoby ilustrovali tento stav a vyvolávali zvláštnu zmes napätia, rezignácie alebo splynutia. Cez chladnú a syntetickú štruktúru materiálu, môžeme v maľbách pozorovať čiastočne deformovaný obraz tela pod ním. Identita človeka sa stráca alebo vynára z transparentnej izolácie plastu, ktorý na jednej strane chráni človeka pred poveternostnými podmienkami, na druhej sa stáva sterilnou membránou medzi človekom a prírodou či okolitým svetom. V kontexte monopolizácie sociálnych sietí môžeme hovoriť aj o sociálnych bublinách, v ktorých sú jednotlivci vystavení iba informáciám a názorom, ktoré sú v súlade s ich vlastným presvedčením.

Orwellova kniha *Coming Up for Air* sa končí poznaním, že návrat k starému svetu nie je možný. Hlavný hrdina sa snaží znovu prežiť svoju minulosť, no zisťuje, že svet, ktorý si pamätal, už neexistuje. Sandanusove obrazy rovnako nevytvárajú priestor na eskapizmus, ale skôr na moment koncentrácie, nádychu...

Miroslav Sandanus (*1994, Žilina) je slovenský maliar, ktorého tvorba reflektuje ekologickú krízu a jej vplyv na krajinu.
Jeho diela sú charakteristické monumentalitou, silnou atmosférou, dramatickými kompozíciami a napätím medzi prírodou a ľudskou činnosťou. V roku 2024 získal ocenenie Maľba roka za dielo *SAFE*, ktoré zaujalo medzinárodnú porotu vyvážením maliarskej kvality a silného obsahu. Študoval na Akadémii umení v Banskej Bystrici v ateliéri Rastislava Podobu, kde získal Cenu rektora aj Cenu dekana. Vo svojej tvorbe často pracuje s motívmi zdevastovanej krajiny a environmentálnych katastrof, ale aj sociálnej izolovanosti pod vplyvom technologického pokroku. Samostatne vystavoval v roku 2023 napríklad v Rosenfeldovom paláci v Žiline, v Nitrianskej galérii, Oravskej galérii v Dolnom Kubíne. Zúčastnil sa na kolektívnych výstavách *Nedomov* v Krajskej galérii v Prešove, *Ľudská tvár – Sloboda alebo smrť* vo Frankfrute nad Mohanom a v rokoch 2020-2024 na výstavách finalistov súťaže *Maľba roka* v Nedbalke.

kurátor výstavy: Adam Galko

Turčianska galéria v Martine
v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja

6/3 - 18/5 2025

ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ

TURČIANSKA GALÉRIA V MARTINE